GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Poštarina plaćena u gotovom

NOVA TRIBUNA

GODINA VII | Pretplata mjesečno D 6.— Inozem. 10 Pojedini broj Din. 1.50 Čekovni račun br. 34.159 | USKRS 1939 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utuživo u Šibeniku. | BROJ 578

USKRS

Dosta je naših Kalvarija i Golgota, tamo od Kosova cara Lazara, od Svačićeve Petrove Gore do krvava prelaza kroz albanske gudure, od Plavo Grobnice do proboja Solunskog fronta!

Golgote i trnovi vijenci; grobovi bez ploče i Krsta tisuća nepoznatih Jugovića što padoše, a predati se ne htjedoše!

Nizale se godine i stoljeća kroz Srbiju, Crnu Goru, Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju, pa vijek vijeku — kao čovjek čovjeku — pričao o Golgotama djedova i pradjedova, o zulumu Avara i Tatara, Franaka i Teutona, Mlečića i Turaka; o mezevima i bojnim raskršćima, o topuzima i handžarima, sve do diljke i topa, do granate i mitraljeze!

I svi oni sa ravnica i goletnih timora, sa sinjeg mora i nabujalih rijeka, desnicom i grudima svojim branili su svaku stopu oranice svoje, svaki pedalj rukosada svojega. Ti — neznani — guslama javorovim opjevali su i ovjekovječili i heroje i mučenike i Golgote svoje! Sačuvali su nenapisanu istoriju u jeziku materinskom; jeziku koji i danas svjedoči da smo mi Hrvati i Srbi jedan narod, jedna duša, iako su nas istorija, tuđinci, naši iskopajnici, granice, pa i sama vjera, cijepali i jedne od drugih silom rastavljali. Pa da su tri carstva i tri vjere, desetere granice i dvije kulture, sa Istoka i Zapada, kroz deset stoljeca razdvajale, otuđivale i jedne protiv druge u ratove nagonile: nikome i nikada dosad nije uspjelo da u nama uguši božansku moć naše zajednice jednog jezika jedne krvi, jedne duše, jedne neugasive težnje i želje zajedničke da se oslobodimo tuđeg gospodstva i tuđeg jarma, i da se ujedinimo u jednu, svoju, slobodnu državu — Jugoslaviju!

Poslije stotinu Kalvarija i Golgota; nakon tisuća raspinjanja na krst, Jugosloveni su, okrunjeni trnovim vijencem, napisali krvlju svoju lozinku:

Za Krst časni i Slobodu zlatnu

na aureoli svojega Oslobođenja i Ujedinjenja što — poput sunca — zasja na herojskim i viteškim glavama dvaju Karađorđevića

Petra I i Aleksandra I.
Osloboditelja i Ujedinitelja,

koji nam, iza Velikog, dugotrajnog, hiljadugodišnjeg golgotskog stradanja navijestiše:

i Hristos vaskrsnu,
i Isus uskrsnu,

u sjaju Slobode zlatne, u blagoslovu Krsta i Boga, Kojemu postadosmo slični po vjekovnoj Golgoti i po vjeri našoj u Njega i po borbi našoj za Njegovu spasonosnu Vjeru! Krstismo se u krvi i vatri Krstom časnim!

Dvadesetu godinu slavimo Uskrsnuće Hristovo u slobodi svojoj, u Državi svojoj, ne strepeći hoće li nam ko vjeru u Hrista poniziti ili će nam dom obeščastiti ili će nam braću i sestre u roblje otjerati; ne bojimo se da će nam ko, na ognjištu našemu, tuđi, nerazumljivi jezik nametnuti, a našu, svetu, maternju riječ zabraniti! Slobodni, u slobodi, slobodom se razmećemo!

Jesmo li je, svi i svi, jednako zaslužili? Da li je svi nada sve cijenimo? Jesmo li svi pripravni da je branimo poput Zrinjskih i Frankopana, poput Karađorđevića i onih miliona Jugovića što za nju život pregorješe?

Uskrs svetkujemo! Da li se Golgote sjećamo, Marseljske Golgote? Zar zaboravismo na Onoga koji život dragocjeni, krvavom žrtvom, prinese za Uskrsnuće Jugoslovena i Jugoslavije?

Možemo li Uskrs svetkovati bez sjećanja na Veliki Petak naš?

HRISTOS VOSKRESE! HRIST USKRSNU! ČESTITAJU SRBI HRVATIMA, HRVATI SRBIMA, A SLOVENCI JEDNIMA I DRUGIMA, ALI KO OD NAS TROJICE POBOŽNO, ISKRENO TE ČESTITKE UPRAVLJA ZAJEDNIČKOJ MAJCI NAŠOJ - JUGOSLAVIJI? NJENOM OPSTANKU?

ONI KOJI HOĆE DA DUHOM USKRSNU U BRATSKOJ LJUBAVI: JEDINSTVA, SLOGE, RAVNOPRAVNOSTI I MEĐUSOBNOG POVJERENJA SVIH HRVATA, SRBA I SLOVENACA i

DOSTA JE NAŠIH GOLGOTA I KALVARIJA OD KOSOVA DO MARSELJA! ZASLUŽISMO USKRS!

Dr. M. PERKOVIĆ.

EVROPA

je u posljednje vrijeme razvila življu političku aktivnost, izazvanu onim događajima koji su već zaključeni a i strahom od onoga što bi moglo još da dođe. Engleska je naročito zauzeta očitom brigom radi naglog porasta Njemačke. Osjećajući u njezinoj snazi svoje opadanje. Engleska danas nastoji da zaustavi ekspanziju Njemačke da bi time povratila svoj osobiti položaj u Evropi. Engleska je učinila nekoliko pokušaja tražeći načina da zaustavi porast Njemačke. Pokušala je da pored ostalih angažuje Rusiju i Ameriku, ali one danas nemaju osobitih interesa u ovom dijelu svijeta. Onda je poradila da nadoknadi gubitak Čehoslovačke. S engleskog gledišta propast Čehoslovačke znači gubitak jedne baze koja bi bila mogla da se suprostavi njemačkom prodiranju. Tu ulogu dodijelila je sada Poljskoj; velika Engleska ne čekajući da mala Poljska zatraži od nje pomoć, sama joj je ponudila vojni savez, pod uslov da se Poljska, u slučaju potrebe, odupre svojom vojnom snagom ako bude napadnuta. Brigu oko ostalih susjeda Njemačke države preuzela je Francuska, ali prilazeći državama čija sigurnost nije ugrožena ona je s Rumunjskom i Jugoslavijom ušla u trgovačke pregovore očito sa cijem koji ima političku osnovu. Jer produkti naših dviju zemalja ne kompletiraju se ni približno s produktima Francuske, a pitanja tansporta i niskih cijena naših proizvoda na francuskoj pijaci osobito poslije devalvacije franka, onemogućuju razmjenu dobara u velikom obimu. Zato je Francuska i morala pribjeći vještačkim sredstvima da bi realizovala ovaj posao, a to je velikom smanjenju carinske uvozne tarife za naše proizvode. Time je stvorena izvjesna mogućnost pojačane trgovačke saradnje između Balkana i Francuske, ali Njemačka time nije izgubila onu važnost koju je dosad imala kao uvozna i kao izvozna zemlja, upućena na zemlje čija se proizvodnja dopunjuje sa njenom.

Prema svemu, uznemirenost Evrope predznak je novih događaja, koji mogu ali ne moraju da nastupe. Pojačanje naoružanja, učvršćavanje veza, traženje saveznika jesu znaci spremanja ; zasad možda samo mjerenja, procijenjivanja protivničkih snaga. Za dva velika bloka evropskih sila pretstoje dvije mogućnosti: ili da se nakon procjene svojih i tudih snaga te snage sudare, bilo u vojničkom ili u privrednom ratu, ili da se snage uravnotežene budu uzajamno respektovale uz riskirajući velike štete, velike žrtve a sumnjivu korist. Trošenje velikih suma u naoružanje umanjilo bi se, jer ni najbogatija zemlja neće moći da ga u onolikoj mjeri podnese. Mjesto mira zasnovanog na humanosti mogao bi nastupiti mir osnovan na respektu prema tuđoj snazi. Pa i to bi bio mir.

Hrvatsko pitanje pred rješenjem

Ovih dana otpočeli su u Zagrebu razgovori između pretsjednika vlade g. Cvetkovića i pretsj. HSS g. dra Mačeka. Pretsjednik vlade izjavio je novinarima da pregovori idu vrlo dobro. Pregovori će se nastaviti poslije Uskrsa.

General Franko nakon pada Madrida sa svojim štabom promatra kartu nove Španije

USKRSNE BLAGDANE

čestitamo svim prijateljima suradnicima, pretplatnicima i oglašivačima.

Uprava „NOVE TRIBUNE“

Danas 7 III, Mjesec je u opoziciji, tj. nasuprot Sunca. Izaći će u momentu kad Sunce zađe. Biće sav obasjan, pun. Danas po prvi put otkad je dan rastući postao jednak noći. Prva nedjelja poslije toga pada 9 III, i taj je dan Uskrs.

*

Pokojni Šimunović u jednoj noveli priča da seljaci u zagori zovu „pravi Uskrs“ kad ga pravoslavni i katolici slave istog dana. Ove je godine dakle — pravi Uskrs, pogotovu ako uspiju pregovori u Zagrebu.

*

Narodna pjesma prikazala je Kosovske događaje analogno događajima Velike nedjelje. Posljednjoj večeri odgovara kneževa večera i pričešće vojske. Kao Petru; i Milošu je rečeno da će zatajiti. Judi odgovara Vuk Branković, Samarićanki Kosovka Djevojka itd. Obretenije glave kneza Lazara je analogija Uskrsnuću.

*

U starije vrijeme, u našim krajevima, osobito na Hvaru, za vrijeme Uskrsa, prikazivale su se drame iz života Isusova, t. zv. misteriji.

„ILS“ INDUSTRIJA LIJEKA ŠIBENIK

Književnik Mićun Pavičević

naš uvaženi saradnik, izdao je opet dvije knjige. Za jednu je napisao predgovor pretsjednik »Zbora« g. Ljotić Dimitrije, a za drugu g. dr. Hugo Werk naš vrli prijatelj iz Zagreba.

Upravni odbor Jugoslavenskog učit. udruž.

posjetio je ovih dana Ministra prosvjete g. Stevana Ćirića i iznio mu je pitanja koja interesuju učitelje, a g. Ministar je o njima dao svoje određeno gledište.

Trgovina moge „a la ville de Paris“
Jakša Žuljević - Split
Specijalna prodaja muške pom. robe

PISAĆI STROJ skoro novi prodava se povoljnom cenom. Obratiti se uredništvu lista.

Milica Kostić Selem:

SAMA POD SUNCEM

Štamparija Gundulić - Beograd - 1939 - dobavlja se kod Morpurga u Splitu

> Vous ne comprendrez jamais la nature de la femme si vous êtes aussi rigoureusement logique. Essayez vous plutôt de vous débarasser de vos sages raisonnements . . .
>
> — George Eliot, Adam Bete. (II. 3) Traduit de l' anglais par F. D. Albert. —

Kad pročitah zbirku pjesma: **Sama pod suncem**, *gđe M. Kostić Selem, a kad me to čitanje prisili da nekoliko pjesama po drugi i treći put čitam, što mi se rijetko kad događa kod čitanja naše najnovije lirike, pade mi na um ištinita i iskrena misao George Eliotove, u njenom romanu Adam Bete. Zašto? Zato, jer ova zbirka, (drugih pjesama gđe K. S. nisam pročitao), potvrđuje duboko misaonu tvrdnju koja, mislim, vrijedi uvijek kad prosuđujemo dušu žene uopće, a napose pjesnika-ženu. Ona, na prvi mah, protivurječnost na koju nailazimo u pjesmama ove zbirke, ona kontradikcija u njenom najsvetijem kutu duše, u pjesničinoj religiji, izraženoj u toplim uzdasima i iskrenim molitvama Bogu i majci Božjoj, pa najedanput njena duhovna polutina, revolucija u nekršćanskim dovicima Bogu pričinja se čitaocu nelogična, neraxborita, ako se držimo strogih pravila obične logike! Ali — sjetimo se sentencije jedne takove psihološke istine kao što je tvrdnja Eliotove, pa nas neće nelogičnost gđe K. ni najmanje uznemirivati. Sjetimo se da je ona najprije žena, pa onda da je pjesnik! A i kod muškaraca, lirskih pjesnika, opet je najjača i najljepša — čuvstvena strana, samo kad je umjetnički izražena, pa i njima stoga praštamo nešto što je u sukobu sa strogom logikom.*

No, ta zbirka ima tako, skoro bih rekao, mnogo stihova koji se odnose na onoga koji je pjesnikinje dušu gorko ranio, uništio, unesrećio, pa ipak ono milovanje njene duše onog što bi zasužio njen prezir i čak prokletstvo, postaje logičnom rezonovanju — nelogično! I to nam tumači ili objašnjava velika duša darovite engleske spisateljice — Eliot.

Ima nešto, a to je skoro cijeli, bitni sadržaj lirske zbirke „Sama pod suncem“, što bi moglo površna čitaoca i mrzovoljca prena lirici, dovesti do uvjerenja da je taj ciklus lirike, koji obuhvata 82 stranice, egocentričan i posvećen samo jednoj cijloj temi: lamentaciji bolnoj jedne preosjetljive duše pa da postaje monoton i čak — dosadan.

No — ko je vaspitan u lirici, čitanjem svjetskih i naših najboljih lirskih pjesnika, taj se doći do protivnog uvjerenja, upravo stoga, što je ova pjesnikinja opjevajući bol svoje duše, strašnu tragediju svojeg srca i cijelog svojeg biča, dakle istu i jednu temu, uspjela — umjetničkim talentom, autokritičkim ukusom, i besumnje školovanjem kod lirskih genija, da otstrani monotoniju sadržaja i pogibao dosade, koja bi se sigurno ispoljila kod početnika ili slaba pjesnika. Upravo ova skoro neiscrpiva raznoličnost varijacije poligoničke, u svakoj pjesmi drukčije, sugestivnije i novije izražena, a ostajući kod istog predmeta duboke, potresne, razorne boli duševne, čini mi se najjači dokaz jakog, pjesničkog talenta gđe K. S. U tome može uspjeti samo rođeni pjesnik!

U svakoj njenoj pjesmi, uz nekoliko izuzetaka, osjećate proživljeno i doživljeno, najgorče iskustvo, jer su tu godine i godine takova mukotrpna života, jedne — na njenu nesreću, — preosjetljive, protančane, hiperalgetične prirode, a koja ne može da mrzi, ne može da proklinje, ne zna da jauče, ne umije da prezire, pa stoga ne može ni da iskali ono najprimarnije a obično kod izricanja boli običnih stvorenja. Stoga je njena poezija dostojanstvena u boli, skoro ponosna u patnji, dostojna divljenja, pa je prirodno da mora izaxvati sućut samo kod onih duša koje su navikle da ne jauču i kriče kad ih i najstrašnije boli, jer neće da svojom boli izazivlju bol drugih. Njena poezija, pjesme gorkog i prekaljenog čemera čuvstva i razuma, kao da nose motto iz one lamentacije Starozavjetne: O vi, što pralazite putem, dođite i vidite, ima li boli kao što je ova moja!... Ko može tu poeziju boli da shvati? Onaj ko je bar nešto slično doživio, a sučustvovati umije!

Mislim da je ova zbirka lirike gđe K. S. bogat prilog najnovijoj i najboljoj lirici što je kod nas izišla, na srpskohrvatskom jeziku, ovih posljednjih desetak godina. Adekvatni izražaji pjesničke dikcije, jezičnim bogatstvom, diskretnim i nenamještenim, već prirodnim ukrasima, a osobito originalnim uporedbama, upravo izvenađuju i zasluđuju bolnu intonaciju i sadržaj cijelog ciklusa, koji je glas intenzivno proživljenog čuvstvenog bolovanja bez nade u ozdravljenje srca! Ti doživljaji, bolnočemerni, iskreno izraženi, umjetničkom ekspresijom dinamike riječi, kakovu ne susrećemo često u novijoj našoj lirici, a naći ćemo je najviše u lirici Leopardijevoj, jedinstvenoj u svjetskoj literaturi, mislim da će naići na priznanje kod onih koji takovu liriku mogu i umiju da shvaćaju i cijene.

Ne htjedoh da zalazim u potanju analizu ove zbirke, jer je to učinila odlična spisateljica gđa dr. K. Atanasijević, koja kao i žena i talentovana kritičarka, mogla je bolje i svestranije razumjeti i ocijeniti srodnu dušu pjesnikinje gđe Kostić - Selem.

Meni je bila svrha da upozorim našu čitalačku javnost da nabavi i pročita ovu ljepu i uspjelu zbirku pjesama koja je svakako na ponos auktorici, a ujedno je odličan prilog savremenoj srpskohrvatskoj lirici.

Dr. M. Perković

GRAND HOTEL
KNIN
TELEFON BR. 25
Vlastita garaža na raspolaganje
Prvorazredni salonski orhestar
Podvorba brza i točna.
Cijene umjerene.
Tonkino

Brodarsko akcijsko društvo „OCEANIA"
u SUŠAKU
Vrši redovite pruge:
Jadran - Španija, Sjev. Afrika, Kanarski otoci
Jadran - Marseille, Španija, Maroko
Jadran - Malta, Sjev. Afrika. Valencija, Marseille
Jadran - Sredozemno more, Sjeverna Evropa
Na svim ovim prugama primaju se putnici na turistička putovanja uz paušalne umjerene cijene

Oglas licitacije

Kod Banovinske bolnice u Šibeniku održaće se dana 12 travnja 1939 u 11 sati prije podne DRUGA ofertalna licitacija za opskrbu bolnice kamenim ugljenom i drvima za gorivo. Za sve informacije obratiti se izravno ekonomatu bolnice.

Upravnik: Dr. MACHIEDO

Kod Banovinske bolnice u Šibeniku održaće se dana 11 travnja 1939 u 11 sati prije podne DRUGA ofertalna licitacija za opskrbu bolnice živežnim namirnicama. Za sve informacije obratiti se izravno ekonomatu bolnice

Upravnik: Dr. MACHIEDO

2500.— DIN. TREBATE da si stvorite stalnu zaradu — egzistenciju kod kuće.
Pišite: »Mara« Maribor — Pletionica—Razašiljalnica trikotaža.

POLITIKA i PRIVREDA

U zadnje vrijeme, a osobito otkada je stavljeno na dnevni red pitanje sporazuma između Hrvata i Srba, nalazimo danomice u novinskim člancima, pa i u posebnim brošurama razne projekte o rješenju tog pitanja, a što je zanimivije, i novu teritorijalnu podjelu naše zemlje.

Baš je za čudo da pri rješavanju jednog krupnog, teškog i kompleksnog pitanja, svi ovi pozvani i nepozvani, pa bilo i dobronamjerni, eksperti nemaju u vidu nego jedino političko zadovoljenje jedne ili druge stranke. Nismo još u mnogobrojnim novinskim člancima, ni u izdanim brošurama naišli na slučaj, da bi se ikoji od pisaca pri rješavanju pitanja osvrnuo bio na njegovu ekonomsku, socijalnu i kulturnu stranu. U svim mnogobrojnim projektima nove teritorijalne podjele zemlje, ne vodi se računa o udaljenosti od stotina i stotina kilometara između raznih krajeva i sjedišta nove jedinice kojoj bi se imali priključiti. Visoka i neprohodna brda između raznih krajeva kao i da ne postoje. Nikakova povezanost, bilo u čem između pojedinih krajeva i pomanjkanje prometnih veza između njih i sjedišta nove jedinice ne igraju nikakove uloge. Razlika ekonomske strukture, razlika kulture, običaja, načina življenja i sve ono što povezuje jedan kraj sa drugim, a sve njih sa središtem i što stvara gravitacionu silu k centru, po mišljenju ovih eksperata nema važnosti. Sve se mora rušiti i na novo graditi u posebnom jedinstvenom duhu i jednolikom kalupu. Ne valja zaboraviti da privreda ima svoje posebne zakone po kojima se ravna i izgrađuje, a ne po diktatu politike.

Treba priznati da je podjela naše zemlje na devet banovina veoma spretno i umjesno izrađena bila. Baš dobra ekonomska povezanost pojedinih krajeva među sobom i sa sjedištem banovina, imala je za posljedicu da su se, kroz razmjerno veoma kratko vrijeme, mnoga sjedišta banovina od neznatnih gradova i varoši podigla i postala veliki gradovi sa dvostrukim ili trostrukim pučanstvom. Ona su postala jaka središta trgovine, industrije i kulture. Podiglo se bezbroj ogromnih modernih zgrada. Na periferiji ili u blizini tih sjedišta podigla su se mnogobrojna industrijska poduzeća. Prema potrebama novog života nikle su veletrgovine, banke, kafane, hoteli, bioskopi, kupatila sa svim modernim konforima.

Nagli porast pučanstva izazvao je, u selima blizu sjedišta banovine, osnivanje mnogobrojnih racionalnih gospodarstva, kako bi mogla da podmiruju potrebe ishrane i daju sve ono što zahtjeva gradski život.

Na stotine i stotine miliona investiralo se u raznim gradnjama, radnjama i poduzećima, a mnogo toga ne isključivo vlastitim sredstvima, nego i kreditom.

Ti tobožnji eksperti ne osvrću se za ništa na sve ovo. Njima je jedino do toga da zadovolje političke ciljeve i prohtjeve jedne ili druge stranke. Pri rješavanju jednog ovako teškog i kompleksnog pitanja, treba stvari ispitati veoma pomno i svestrano. Ne smije se nagliti i rješenjem uništit- sve ono što se je ogromnim žrtvama podiglo. Ne smije se upropastiti na hiljade i hiljade privrednika, industrijalaca, kućevlasnika, manjih i većih gospodarstva, radnika i boljih i naprednijih seljaka.

Mi se nadamo da mjerodavni faktori neće pri rješavanju pitanja ići za sugestijama ovih neodgovornih eksperata i da će voditi računa o svemu, kako ne bi rješenje ovog pitanja zadovoljenjem političkih ciljeva jedne stranke ili druge, donijelo ekonomsku propast mnogim krajevima i poremetilo današnju njihovu ekonomsku strukturu.

Spomenica

ratnim razaračima »Ljubljani« i »Zagrebu«, kada prvi put zaplove u more, njeno im doplovi razarač »Beograd«.

Kliknu Vila sa Klisa kamena,
budite se oba pobratima.
Rudi vama sjajna zora rana,
na Jadranu nije ni pospana.
Beograd se plovi iz daleka,
mornarica radosna ga čeka.
Pjesme svoje već mornari poje,
i na Jadranu budno stoje,
Sve junaci smijeli duhoviti,
Jadransko ih more plavo kiti.
Na njih sunce baca blage sjene,
sinje more šumi, vali pjene.
Teško sidro u visine dižu,
u smijelom letu na more stižu.
Ta nije ni mnogo ni teško,
da poigrava srce viteško.
No ploviće dedovom baštinom,
divnim morem milom otadžbinom.
Nad morem su gore visoko,
kamo plove more je duboko.
Krasni sva tri Labudova krila,
brže plove od svih gorskih vila.
Dok se njima plavi Jadran divi,
morem plove sokolovi sivi.
Orlova su krila mnogo jaka,
barjak im se vije vrh oblaka.
Sa smioni plove morskih žala,
pramci im kose bijese Vala.
Silur dima vije poput zmije,
da ih brži na krajini nije.
Sila mora pjeni, talasi viju,
sa sve strane u bokove biju.
Bez oluje sitna kiša lije,
kroz kapljice sunce lađe grije.
Rumenilom obasula zora,
Kralju Petre srce poigrava.
Bistrom rosom rano umiveno,
i ljubavi otadžbine naliveno.
Bojna sila na moru nam šira,
slavu svira, budno srce dira,
i razvija bujnu kitu cvijeća
Dinastije Karađorđevića.

U Splitu, 1939.

Petar D. Kabić - Ervenik

„HRVATSKI DNEVNIK" BILJEŽI iz Šibenika: „Obustavljen je postupak protiv Kreše Zorića, vjeroučitelja na mjesnoj učiteljskoj školi, koga je zbog propovjedi, što ju je održao prigodom službe Božje učenicima u župskoj varoškoj crkvi, tužio ravnatelj učiteljske škole u Šibeniku Kvintilijan Tomov. Amnestijom je zahvaćen i Cvitan, učitelj iz Betine.

Češka sudbina u drami

»Jahači iz Apokalipse sedlaju svoje konje. Neka Bog prosvijetli ljudske mozgove i nadahne im srca ljubavlju. Neka si ljudi dadu ruke. Neka jahači ne izidu!« — Ovako u svojoj najnovijoj drami govori Viljem Verner, savremeni češki pisac, po cijelom svijetu poznat po svojoj komediji »Ljudi na santi«. Na svima evropskim pozornicama, velikim i malim, na više od petnaest jezika, daje se već tri godine jedna komedija, jedna vanredno uspjela slika današnje stvarnosti. Hiljadu puta glumci su izveli ovu komediju, hiljadu puta okretala se filmska vrpca pred masama raznih staleža, raznih narodnosti. Stara, predratna, generacija i nova, današnja — to su dva svijeta; nova ulazi u život s novim shvatanjem, novim i za staru generaciju nepojmljivim, i snalazi se u novom svijetu, u novim prilikama. Pretstavnik svijeta koji se preživjeo, kojega nema više, stari profesor Junek, konzervativan (duplo konzervativan: jer je star i jer je profesor) ovako pretstavlja sukob generacija; možda ne njihov sukob, nego nerazumijevanje: »Bilo je to negdje u Danskoj, mislim... Mladost se zabavljala na zaleđenom moru. Iznenada došla je bura, otrgla led od obale i ponijela ga na more. Čamci za spasavanje se prevrnuli. Bura je nosila santu u pravcu Golfske Struje. Roditelji su ostali na obali i gledali kako njihovu djecu nosi struja. I nisu mogli pomoći, nisu mogli pomoći...«

To je bilo kao prije tri godine. A krajem 1938 davala se u Pragu nova Vernerova komedija, »Novi ljudi" — s podnaslovom »Život se nastavlja«. Početkom ove godine objavljena je i u knjizi. Lica u novoj drami ista su kao i u »Ljudima na santi«, scenarij isti, sve isto. Samo su i ljudi i stvari starije za tri godine. I prilike su druge. Vrijeme mobilizacije, vrenja, nemira u Sudetima, uzbuđenosti u Evropi.

Omladina na santi, zahvaćena Golfskom Strujom savremenim životom — nije se izgubila, nije propala. Ne zato što struja nije bila jaka, nego što su ostale u dubini duše jake veze sa prošlošću, sa starinskim moralom; zato što omladina nošena novom strujom nije prekinula s onim što se nazivlje zastarjelim, nemodernim, konzervativnim, a čemu se svaki čovjek vraća u momentu kad se osjeti potišten, kad se nađe na raskrsnici s koje ne zna puta. Onda se uputstva za život ne mogu naći u novom strujanju, nego u starim, »konzervativnim« shvatanjima. Tu je kroz vjekove stalożena mudrost života jednog ugroženog naroda, snaga koja će ga očuvati, direktiva koja ga neće prevariti. Jedan prizor, naizgled nevažan, prosto ukazuje na tu potrebu vraćanja tradiciji. Mladi futbaler Jirka, kojemu je lopta bila prva i posljednja misao, zadovoljstvo i zarada, sad se ovako obraća majci:

Jirka. Znaš, kad sam bio mali dečko, pa kad bih plakao, ti bi mi pjevala neku pjesmicu o mravu. Sjećaš se?

Ana (majka). Da. Odmah bi prestao plakati.

J. Molim te, zapjevaj mi, mama!

A. Ali sada ne plačeš!

J. No, mama, pokušaj; možda ćeš i bez plača pogoditi.

I sada starica zapjeva o mravu koji je povrijedio nogu i pošao doktoru da mu je liječi. — Ali se ne sjeća cijele pjesme; davno je to bilo kad su njezina djeca bila mala.

Poluzaboravljena tradicija, od koje znamo i početak i svršetak, a zaboravili smo sredinu. Sad je momenat da se svega sjetimo, trebaće to. Možda je to, samo za sebe, neznatno, ali kad se stvari i pojmovi vraćaju na pravo mjesto, onda je sve to važno. Zakon je prirode da bića osposobljuje za život razvijući u njima baš ono što im je za održanje potrebno. Bilje se širi po zemlji, obuhvata i osvaja svoj »životni prostor« — širinu i dužinu, dvije prostorne i životne dimenzije. A bilje potisnuto, ono koje ustupa drugome životni prostor, mora da iskoristi treću prostornu dimenziju — dubinu. Kod korova ova se dimenzija zove dubina; kod naroda mogla bi se zvati tradicija, istorija, osjećanje narodnosti. Korov crpi snagu iz dubine, narod iz prošlosti, iz samog sebe. Zato nije beznačajno što stari profesor 20 oktobra 1938 iz Weber-ove „Weltgeschichte" prevodi poglavlje o Biloj Hori, o starom njihovom porazu, osjećajući svim srcem tragiku istorije.

Ali to nije dovoljno. Stari profesor zna šta još treba: ne sagnuti glavu i ne utapati se u sentimentalnost. Njegova mlada kćerka u jednom momentu ljutnje na brata — onog sportistu, — koji nije uzet u vojsku jer je kratkovidan, traži najtežu riječ, uvredu da mu dobaci. I našla ju je, kad mu je rekla: ti, ti — civilisto. Ona, bivša kino-zvijezda, nekad (u »Ljudima na santi«) „fotogenetična sa svih strana" sada je bolničarka. »Ruka ti je meka — kaže joj sestra — možeš pogladiti patnika... glas ti je mekan; onima, koji se ne mogu ni sagnuti možeš čitati pisma od kuće... To će biti tvoj najljepši film."

To je mobilizacija duhovna, moralna, sposobnosti i snage lične podređene potrebama svega naroda.

U posljednjem prizoru drame čuje se kroz radio Dvoržakova muzika (možda se sjećate!) Vrijeme je da se večera.

»Da, zaista, život se nastavlja. Treba i večerati.« — Ove priproste riječi mnogo znače. Treba li ih tumačiti? I tu je snaga, kao i u molitvi prije večere: »U velikim trenucima čovjek treba da se moli. Bilo da traži ili zahvaljuje. Tako su nas učili, i tako treba. Svako svome Bogu . . . Bože, poslao si nam veliko trpljenje, veliku bolest. Samo zato da bismo u njoj našli sebe . . . «

*

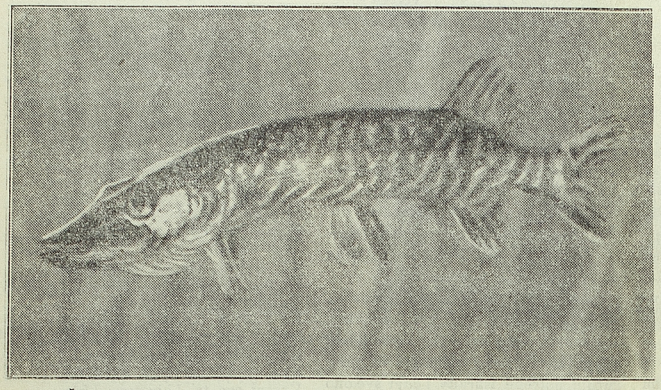
O djelu kao drami ovdje ne govorim. Iznosim samo nekoliko ideja iz djela. Jer nisam ni htio da dam književnu ocjenu, nego nešto drugo.

Petar Bakotić

BIFE „ALPA" Šibenik
MLJEČNA RESTAURACIJA
Alpa čajni maslac
Alpa - Joughurt - speclalitet

Najnoviji kulturni filmovi

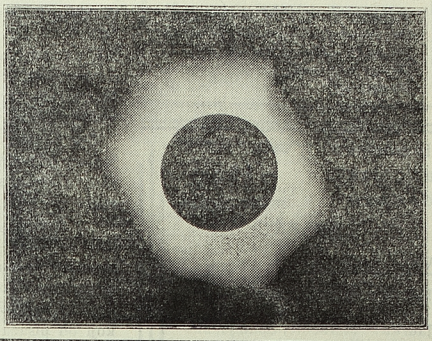
iz Ufinih ateliera

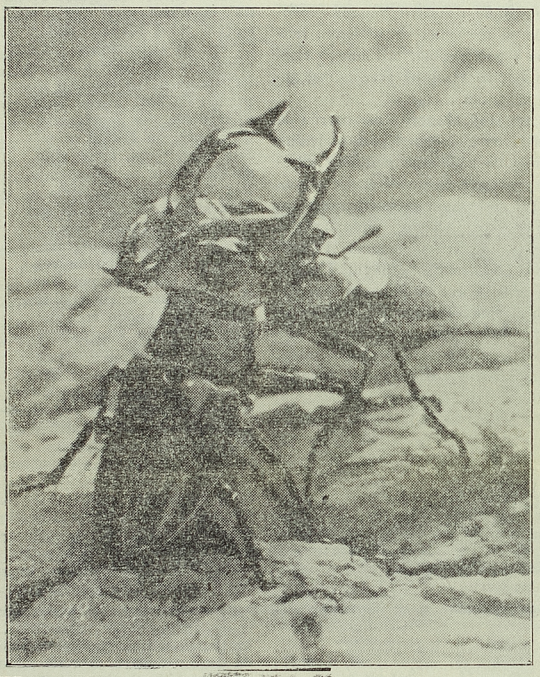
Štuka je opasan podvodni razbojnik - iz filma o životu ove ribe

Totalno pomračenje sunca

Ova interesantna slika iz filma „Sunce, zemlja i mjesec" snimljena je g. 1936 na japanskoj obali.

Refleks, instinkt ili razbor?

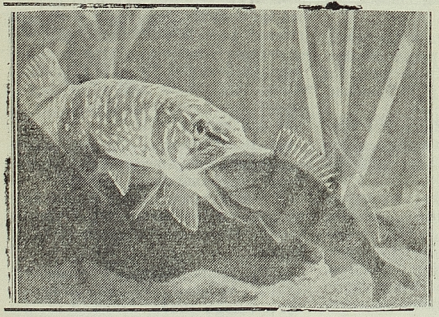
Borba jelenaka - iz Ufinog filma „Divovi njemačkih kukaca"

U starim pričama raznih naroda često životinje rade poput ljudi, koji iz tog mogu povlačiti pouku i za svoj ispravni rad i postupak u skladu sa samim razumom. Nauka o životinjskoj psihologiji olakšava danas ljudima spoznaju, u kolikoj se mjeri takve predodžbe o posebnoj nadarenosti životinja zaista približuju stvarnosti. Jedan od najvelebnijih kulturnih filmova Ufe »REFLEKS, INSTINKT ILI RAZBOR« prikazuje nam zornim načinom takvu „nadarenost« životinja, koja se stvarno ne sastoji, kako to mnogi misle, u razumom uvjetovanim radnjama, nego samo u refleksivnim kretnjama ili instiktivnom radu. Takav instinkt,pa čak i neku vrst pamćenja, pokazuju već i mikroskopski sitne životinjice, koje žive u kaplji vode. Režiser tog kulturnog filma, dr. Fritz Heydenreich odabrao je za svoj film između nebrojenog mnoštva svega tridesetak najzanimljivijih pokusa, u kojem odabrane životinjice izvršuju zaista svojstvene zadaće i njihom ispravnim rješenjem potvrđuju gornju spoznaju.

Ti su pokusi naravno veoma komplicirani. Za demonstraciju sa mikroskopski sitnom papučarkom morala se na pr. konstruirati neka staklena cijevčica s takom uskim kanaiom, da se kroz njega ne može provući ni najtanja nit kose. U nju se onda pušta ta sitna papučarka, koja se zbog uskoće kanala na kraju cijevi ne može okrenuti. ona se tu muči uz upravo neprirodne kretnje i nastoji izvući iz tog ćorsokaka, a to znači, da ona tu uči novu kretnju! Kad ju se poslije toga još jednom dovede u isti položaj, ne muči se ona više dugo, nego naprosto »znade« odmah, što treba učiniti, da se u odviše uskom prostoru okrene oko vlastite osi. Ona je naučenu kretnju »zapamtila«!

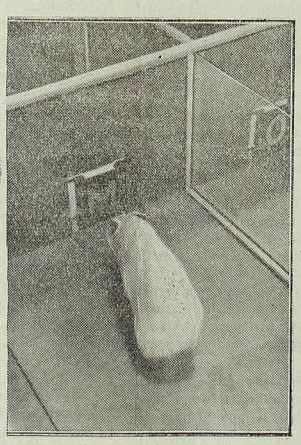
Pokusi sa žabom kao „filmskim divom" pokazuju, da ona smjesta zbacuje stražnjom nogom papirić, namočen u slabu rastopinu sumporne kiseline, budući da ju on svrbi. Ta kretnja nije uvjetovana razumom, nego je reakcija na izvanjski podražaj. Drugi pokus stavlja žabu na nepokretnu daščicu nekog crno - bijelo oličenog valjka. Kad se taj valjak vrti, djeluje to na žabu u tolikoj mjeri, da se ona također vrti cijelim svojim tijelom. Zanimljivo je ponašanje bijelog miša u staklenom labirintu, u kojem bi zabludio svaki čovjek. On isprva mnogo muči, ali već poslije kratkog vremena šeće se on tim labirintom bez najmanjeg vrludanja ravno do samog mjesta hranjenja . . . Kad se pred pile baci zrnje ono ga marljivo zobe, ali kad mu se pred glavu stavi malena daščica, odmah je kraj svakom zobanju i pile se više ni najmanje ne trudi da se dočepa hrane, dakle se više ne sjeća, da pod daščicom leži zrnje . . . Majmun se opet ponaša odviše pametno i lukavom se domišljatošću umije dokopati hrane. Kako se on dočepava banane, koja je obješena visoko na nekoj žici? U filmskom pokusu nalazi se u blizini oduži prutkoji je međutim nešto prekratak. Tu se pokazuje majmunova dosjetljivost. On taj prut jednostavno postavlja a okomit položaj, penje se po njemu silnom brzinom na vrh i prije nego što se on sruši, zahvata munjevitom brzinom samu bananu . . .

Kad čovjek vidi na filmskom platnu taj film, dobiva na svoje često pitanje: »Mogu li životinje misliti?« odmah i odgovor: Neke mogu, a neke ne. Ali je zato majka priroda onima, koji ne mogu misliti, podijelila druga svojstva, koja im omogućuju uspješno provođenje svog sitnog života

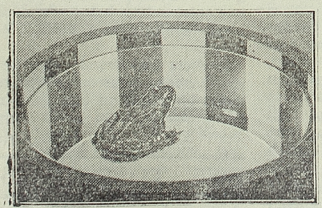

Tragedija pod vodom - iz filma „Podvodni razbojnik

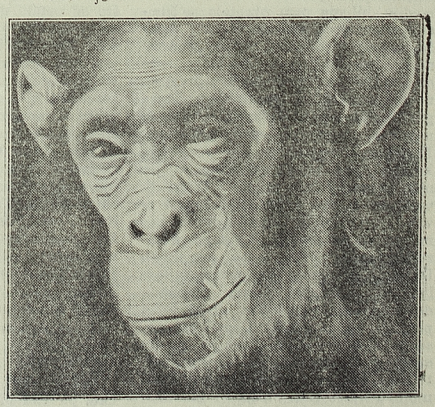
Zamorče uči čitati

Iz fima: Mogu li životinje misliti?

Žaba se u dvobojnom valjku uči raspoznavati boje

Portret jednog čimpanze

Kroz novine

Batin „Izbor“ u broju za mart donosi više interesantnih članaka, među kojima se osobito ističe spis »Kako treba raditi«. Stručno pisan ovaj članak pruža korisnih savjeta svakom radniku, fizičkom i intelektualnom, onome koji sluša i koji izdaje naređenja.

*

Upiru sve snage neki članakopisci da bi dokazali da je Bosna hrvatska. Šta se nas tiče, neka se ne trude: mi znamo da svi pripadamo jednoj nacionalnoj zajednici, a nikom ne pada na pamet da dokazuje da je 2+2=4

*

»Jugoslovenske novine« u broju od 30 marta u rubrici »Nabadanje na pero« pišu:

Dobro je obilježiti i nabadati na pero baš u ovim presudnim danima različite izjave i napise ljudi iz Hrvatske seljačke stranke, zbog koje se i koja forsira sporazum. Dobro je to znati zbog kasnijeg utvrđivanja odgovornosti, ako od tog brašna ne bude pogače. A valja i uspoređivati, šta ta seljačka gospoda pišu i govore kod kuće svojim pristašama, a šta serviraju drugoj pregovarajućoj strani u isto vrijeme. Da se, dakle, vidi ko iskreno hoće sporazum i u tom pravcu radi, a ko ga ometa i ko podvaljuje.

*

U istom broju, u članku »Slavenske negativnosti“ prikazuje Vladimir Predavec sudbinu zapadnih Slavena. Svoja interesantna zapažanja pisac ovako zaključuje:

Veliki je gubitak ne samo za njih, nego i za sve druge Slavene. Ostaje nam još samo da se nadamo da će primjer Čeha i Slovaka pokazati ostalima put kojim se ne smije ići i na kome nas sve čeka prokletstvo ropstva.

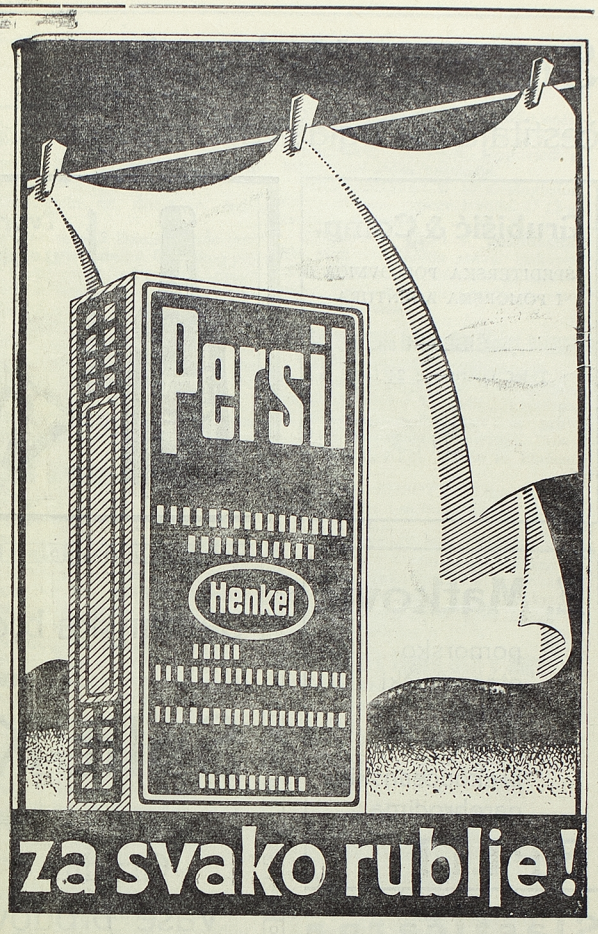
Posljednji je čas da prolistamo žalosnu našu povijest. Možda će mnogi tek tada naučiti da smo suviše skupo platili svoju slobodu, a da bismo je smjeli iz prkosa pokopati!

Funkcija osovine Berlin-Rim

Iz londonskih i pariških komentara Mussolinijevog govora vidi se, kako su tamošnja štampa u svom pretežnom dijelu, a s njom i tamošnji politički krugovi još daleko od ispravnog shvaćanja gole stvarnosti. Ako Engleska i Francuska smatraju da mogu mirno odahnuti nakon Mussolinijevog govora već i zato, što je Mussolini s tri riječi »Tunis, Džibuti i Suez« naznačio samo teme za buduće talijansko-francuske pregovore bez da je svojim zahtjevima dao ultimativni značaj, onda to po njemačkom mišljenju očigledno dokazuje veoma krivo shvaćanje cijele stvarne situacije. Prema njemačkom i talijanskom shvaćanju nije zadaća mladih naroda, de pobliže preciziraju točke evropskog programa, među koje spadaju u prvom redu i talijanski zahtjevi. Stvar je naprotiv takozvanih »posjednika“, dakle onih, koji isto tako ogorčeno kao i uzaludno žele braniti »status quo“, da konačko već jednom priznaju, jesu li uopće spremni na sudjelovanje na preuređivanju Evrope u smislu načelnih njemačko-talijanskih nazora. Dokle god međutim Francuska i Engleska ne prestanu svojim nastojanjima oko zaokruživanja i izoliranja sila osovine, vlade zapadne Evrope su očigledno još veoma daleko od prave spoznaje stvarnih prilika.

Dr. Pavlić

ZLATARIJA
G. B. VALLE - SPLIT
VLASTITA RADIONA — UTEMELJENA 1822

Direktive njemačkog radija

Ovih dana je održana u Marienbadu radna konferencija njemačke radio-komore. Na konferenciji su se sastali svi zemaljski prvaci i intendanti njemačkih radio-stanica s pretstavnicima sviju mjesta, koja imaju interesa na radiju i pretresli su osnovne probleme radija.

Interesiranje za radio u Reichu dokazaje na primer fakat, da je grad Stuttgart imao 1 februara ove godine 108.700 radio-abonenata. Dakle 90 posto svog gradskog stanovništva sluša radio.

Na konferenciji u Marienbadu je pretsjednik njemačke radio-komore Kriegler podvukao propagandističku stranu radija. Državni intendant njemačkog radija d-r Glasmaier je govorio o direktivima njemačkog radija. U radiju — rekao je — nema ničeg što ne bi bilo političko i njemački radio je u tom pogledu bezkompromisan. Radio mora suzbijati odliv stanovništva iz provincije. Tom prilikom je državni intendant radija odbio muziku i one lake programe, za koje provincijalno stanovništvo nema razumjevanja; odbačena je i jazz-muzika. Provincijalac je željan velikih djela njemačke kulture. Težište programa više ne smiju biti t. zv. »šarene večeri«, koje su često računale s nekritičnim slušaocima, koji ne misle. Oko ampliona sjede milioni ljudi, radio sluša njemačka porodica. To obavezuje.

Državni intendant je dalje izjavio da današnje vrijeme zahtjeva čitave ljude i žene; ne želimo da u radiju slušamo ružne visoke muške glasove koji pjevaju falš. Želimo da slušamo zdrave i prirodne ljude, pjesmu vojnika na pohodu i omladine. Osvrnuvši se na temu „laka i teška muika“ d-r Glasmaier je izjavio, da se široki narodni slojevi moraju pridobiti za slušanje ozbiljne i dobre muzike. Mnzićari i muzički ensembli u radiju moraju biti najbolji. To se tiče i glumaca, kojima će se osnivanjem centrale za izmjenu obezbjediti dobar honorar, ali će se od njih zahtjevati najbolje kreacije. Državni intendant je podvukao dalje potrebu, da se u govoru preko radija pazi na kulturu i čistotu jezika.

NAJBOGATIJI GURMANSKI RESTAURANT
Hotel sa moderno uređenim sobama
Zlatni Fazan - Split
IZBOR PRIMORSKIH SPECIJALITETA
Glavno sastajalište splitske i šibenske publike

ZLATARSKA RADNJA
Ante Fantulin - Šibenik

Prof. MIRKO LEŽAIĆ 13 (Lične uspomene)

O ZASLUŽNIM POKOJNICIMA NAŠEG KRAJA

To bratstvo ne smije biti prazna riječ, već uzajamno upoznavanje i potpomaganje, zajednički i uspješni rad na političkom, kulturnom i privrednom polju . . . U našoj pokrajini gotovo je nepoznat politički aksiom da prvo treba narod poučiti i odgojiti, pa će on sâm kad osjeti u sebi dovoljno snage i moći pokrenuti zamašnija pitanja; ali dok je narod neuk i siromašan, a u ovakijem prilikama kao što su naše, samoubistvo je pitati mase zvučnijim frazama, koje se neće nikad ostvariti, i odvaćati ih od ozbiljnog rada, ljubavi i bvatske sloge, kao što to rade hrvatske stranke« (**Dubrovnik**, *broj 32, god. 1898*). *Držeći se načela, da razne grane narodnog života ne mogu napredovati bez smišljenoga i uzajamnog potpomaganja »Srpsko bratstvo“ je išlo za tim, da cjelokupni život primorskih Srba koncentriše u jednoj jedinstvenoj organizaciji i na političkoj osnovi. Ono je težilo da razvija i širi napredak i prosvjetu u srpskom dijelu našeg naroda »u liberalnom duhu i smislu zakonom zajamčene ravnopravnosti“, da njeguje »vjekovječna predanja, običaje i osobine koje karakterišu srpski narod“, da unapređuje „narodnu duševnu zajednicu na temelju narodnog prava i slobodne narodne volje, isključujući istorijska prava, u koliko se ne slažu s narodnim pravom,“ U doba teške privredne krize, kroz koju su primorski Srbi prolazili, »Srpsko bratstvo« je najavilo i brigu za podizanje svih privrednih grana na Primorju. Narod je taj treći prosvjetno - privredni pokušaj pozdravio i dočekao sa radošću. Na taj način, cjelokupno unutrašnje sređivanje dalmatinskih Srba krenulo se pod znakom sloge, koja se poslije Bjelanovićeve smrti bila poljuljala.*

Po želji primorskih Srba d-r Dušan Baljak učestvovao je na sveslavenskom kongresu u Pragu mjeseca juna 1898 godine. Taj kongres, na kome su bili najugledniji intelektualci i novinari svih slovenskih naroda bez izuzetka, bio je priređen u slavu Františeka Palackoga »oca češkoga naroda i apostola sveslovenske uzajamnosti.« Na velikom banketu, što ga je grad Prag dao 18 juna na Sofijskom ostrvu u čast slovenskim gostima, d-r D. Baljak je u ime Srba izrekao zdravicu na češkom jeziku, kojom je prosto briljirao. U toj zdravici, između ostaloga, on je kazao: »Neka mi bude dozvoljeno spomenuti, da u onim burnim danima 1847 godine, kad se ovdje u Zlatnom Pragu prvi slovenski kongres držao — i Srbi su bili ovdje i bio je srpski sveštenik Stamatović iz Novoga Sada, koji je na Vaclavskom trgu slovenskim jezikom služio službu Božju (Gromovito pljeskanje). Kao što se vaš pun nade češki naraštaj onih dana radosno sjeća, tako i mi nijesmo zaboravili niti ćemo ikada zaboraviti, koliko nas je češki narod zadužio. Vaš neumrli **Šafarik** *u velikom svom djelu »Slovanske starožitnosti« otkrio je mnogu tamnu stranu i srpske prošlosti i tim mnogo doprinio novom razvitku srpske knjige i nauke. Drugi sin češkoga naroda, slavni slikar* **Čermak** *proslavio je svojom umjetnosti sebe i Srbe po cijeloj Evropi; danas kod nas ne nalazi se ni jedne kolibe, gdje ne bi bila njegova slika »Ranjeni Crnogorac«. Kao što otac Šafarik dubokim umom, sin njegov pomagao je nama mačem u ruci na bojnom polju kao pukovnik, vojujući za slobodu i nezavisnost Srbije. S njim u isto vrijeme bio je na bojnom polju kao vojskovođa i zaporjednik, drugi od vaših slavnih zemljaka general* **Zach,** *koji je postao prvim upravnikom Vojne akademije u Beogradu. I mačem i perom, i umjetničkom rukom narod je češki zadužio Srpstvo (Silno odobravanje i pljeskanje).*

(nastaviće se)

Sretan Uskrs! Христос Воскресе!

čestitaju svi oglašivači našeg lista svojim cij. mušterijama i prijateljima

Grubišić & Comp.

ŠPEDITERSKA POSLOVNICA
I POMORSKA AGENTURA

ŠIBENIK

Telef. interurban 24 i 43

Tvornica likera
u Šibeniku

VLAHOV

Ivan Bastiančić

(Pazar) kod Stipe Šare

električna brusiona i trgovina

Brusi se točno i savjesno svakovrsne stvari

prodaja žarulja razne vrsti najboljih tvornica po najnižim cijenama

Lujo Rismondo

SPLIT

Glavno otpravništvo
JADRANSKE PLOVIDBE

Zastupstvo
„MONTE PROMINA"

Glavno zastupstvo za Dalmaciju
Jadranskog osiguravajućeg društva

VLASTITI OTPREMIČKI POSAO

Brzojavi: Rismondo - Telef. br. 15

E. Matković

pomorsko
otpremnički
posao
vlastitim
prekooceanskim
parobrodima

SPLIT

Jadranska brodogradilišta A.D.

Split-Kraljevica

Gradite i popravljajte
Vaše brodove u Jugoslaviji

Slastičarna

„SPORT" ŠIBENIK
Gradska vrata

DALMATINSKA
ESKONTNA
BANKA

ŠIBENIK

Obavlja
sve bankovne
poslove najkulantnije

Frizersko brijački salon

LAURIĆ, ŠIBENIK

Jadranska Plovidba d. d.

Vrši redovitu parobrodarsku službu u svim pravcima Jadr. mora. — Turistička putovanja za Dalmaciju i Grčku uz umjerene cijene.

Sušak

Prospekte i upute daje: Direkcija u Sušaku, sve njezine agencije i svi putn. uredi

Marijan Marotti

Drvodjelska radiona

ŠIBENIK

„BOJKA"

trgovina boja i lakova

ŠIBENIK (o b a l a)

Gostiona „Ljubljana"

U ŠIBENIKU (na obali)

Izborna domaća i strana kuhinja. Prvovrsna vina. — Umjerene cijene

Preporuča se Frana i Andre Žuljan

Strojno stolarska radnja

JAKOV STEGIĆ

ŠIBENIK

Drogerija

JOSIP IPAVEC

Foto potrebštine, droge, kemikalije, kozmetika. — — — — ŠIBENIK

MILAN RELJA

Trgovina željeza i uljenih boja

ŠIBENIK

Slastičarna

STEVO MANDIĆ

ŠIBENIK (Dobrić)

Urarska, zlatarska i optičarska radnja

Vinko Ivulić

SPLIT Narodni trg br. 4

Veliki izbor urarske, zlatarske i optičarske robe

Naočale se izrađuju po liječničkom receptu

Roba solidna! Popravak precizan!

Cijene umjerene!

DVA PREDAVANJA

Biograd n-m

Pozvan od Sokolskog društva u Biogradu, g. **dr Mirko Perković** održao je 25 III predavanje **Dubravka I. Gundulića i Jugoslavija**, a 26 III **Kršćanske i socijalne ideje u našem narodnom pjesništvu**. Pred dupke punom dvoranom Sokola pozdravio je predavača **g. dr Barišić**, a publika je sa velikim zanimanjem slušala predavanja obje večeri, a preko predavanja i na svršetku izrazila je svoje zadovoljstvo iskrenim odobravanjem i čestitanjem predavaču.

G. dr M. Perković, poznat odavna svojim popularnim predavanjima, uvijek udešenim tako da bude jasan i pristupan i široj publici, a inteligenciji da kaže nešto novo i zanimivo, postizava uspjeh ugodne uspomene u publici, jer je pobudio na razmišljanje i na čuvstvovanje i stvara raspoloženje i želju za kulturna, nacionalna i uopće uzgojna pitanja koja su potrebna svakome građaninu i građanki.

U prvom predavanju predavač je iznio pred nas jasnu i preglednu sliku Dubrovnika, onog Gundulićeva doba, sadržaj i smisao Dubravke, njeno literarno, kulturno i nacionalno značenje, njenu alegoriju i simboliku i Gundulićevu jasnu tendenciju kao državnika, filozofa, pjesnika, a nada sve kao braniča slobode i samostalnosti svoje republike, kao **Dubrovčanina i Slavena i proroka jugoslovenskog Oslobođenja i Ujedinjenja.** Što je Gundulića bila njegova simbolična Dubrava i Dubravka, a zapravo država Dubrovnik i njena sloboda, **to mora biti svakom Jugoslovenu naša Jugoslavija** — misao je vodilja i vaspitna tendencija predavača.

Drugo je predavanje, u bitnosti, izabrano biserje iz naših narodnih pjesama, u kojima blistaju ideje **Dobrote, Pravice, Istine** i samiiosti prema čovjeku, a temelj su kršćanskim, socijalnim, humanim i karitativnim načelima, koja vrijede uvijek, jer nisu apstraktna umovanja, već utjelovljena i oživotvorena, u konkretnim činjenicama onih duša koja u njima i za njih žive i umiru, što svjedoče primjeri jugoslovenske povijesti.

Oba predavanja koliko su poučna toliko su korisna i posjeduju sugestivnu snagu **oplemenjivanja duše** i uzdizanja srca i uma iz nekidašnjih naših nevoljnih, međusobnih nesocijalnih i nekulturnih trzavica i nadmudrivanja.

Ovakova predavanja ovakovih predavača trebalo bi da **diljem naše Dalmacije budu sustavno provedena**, a to bi bila dužna da učine, u prvom redu, **naša Sokolska društva** koja su pozvana da njeguju i šire one ideale, koje g. dr. M. Perković kao govornik, pedagog i nacionalni radnik već decenijama propagira po Dalmaciji i perom i riječju i primjerom.

Škandal

Kad god se otkrilo koje gnijezdo prostitucije, štampa je izvjestila javnost. Koliko je žigosanje krivaca kroz javno mišljenje i potrebno i odgojno, toliko u takvim momentima ozbiljna štampa vrši i druge dužnosti: onemogućuje pusmeno širenje iskrivljenih i zlonamjerno uveličanih saopćenja, a javnosti, osobito roditeljima ženske omladine, daje povoda za razmišljanje, daje prilike da se zaprieči eventualno neko novo zlo.

Trebalo bi uvijek pokazati na krivce, s izuzetkom koji naše zakonodavstvo traži. Govoreći o krivcima mislimo ne toliko na bijedne žrtve koliko na nesavjesne trgovce robljem, na one koji vuku najveći dio zarade. A osobito treba pokazati na one, tobože ugledne ličnosti, koji su inicijatori ili organizatori nemorala. Prezasićeni bogatstvom stečenim na nedozvoljenu poslu, oni iskorišćuju svoj položaj žrtvujući za svoja trenutna zadovoljstva čast i mir mladosti i jadnih roditelja koji svoju djecu nijesu odgajali za nečastan pozliv.

Zato je čudno da poslije skandala koji je prošlih dana izbio [redacted] nevna štampa ne govori, ne znamo ašto. Bar danas je slobodno pisati, ogotovo kad se piše ozbiljno i objektivno, sa osjećanjem dužnosti i dgovornosti. Samo su (koliko smo apazili) zagrebačke »Novosti« donijele jedan dopis [redacted] i to više baranje na glasine koje se šire [redacted] negoli izvještaj o samoj stvari. Tu se kaže da ni vlasti ne znaju vanično o tome ništa. Možda se u nteresu istrage neće da govori. Ali ko je po srijedi neki drugi interes, ampa treba da ima interesa prema tini, [redacted] er se istina neće sakriti, niti afera rikriti kakvom izjavom da su glane bile neosnovane. Ko se je upuio u nečasne poslove morao bi svaako [redacted] da bude svjestan svoga ela i da o njemu i pred sudom ože račun.

Trebalo bi da pozvani faktori istaju uzroke ovih pojava, [redacted] ima ljda nešto drugo, neko zlo u nam društvu, neka sklonost zlu, i to primljena u kućnom odgoju nego van kuće.

Treba s istinom na javu, treba zbzirno postupiti prema krivcima, eba potražiti korjen zlu, treba zlo ečiti.

ranska brodogradilišta a. d. Split

Prošle sedmice bili su u brodogradištu na popravku slijedići parobrodi: nton", „Rosina Topić", „Rad" i alas", dok su za čišćenje i bojauje bili „Jugoslavija", „Kralj Aleksdar" i „Petka" te dva manja paoroda male obalne plovidbe. Ima leda, da će kroz mjesec dana biti rinuti u more i dva oveća motorna oda finansijske kontrole (27 metara ćine«) Tim će se povisiti broj porskih objekata finansijske kontrole službu po našem Jadranu.

SAVEZ RATNIH DOBROVOLJACA mjesna organizacija u Splitu oaće svoju redovnu godišnju skupu na dan 15 aprila o. g. u 19 s. posebnoj prostoriji restauracije i k o« Strosmajerova obala 5. te iva drugove i članove, da istoj sustvuju.

nte Bedrica - Šibenik

prodaja cipela

ŽIGON I DRUG

odaja koža i svake vrsti cipela ŠIBENIK (DALMACIJA)

SPLIT

Opet politika u zadrugarstvu!

Split, 4 IV.

2 aprila održala se je godišnja skupština Kreditne zadruge drž. namještenika. I ova je zadruga pošla istim putem kojim i Nabavljačka zadruga: sa zadrugarskog područja prešle su na potitičko, iako po svojim pravilima treba da rade za dobro zadrugara a ne da budu sredstvo u rukama političara.

Kod članstva koje nije zadovoljno s novim — zadrugarskim kursom postoji volja da se brišu iz članstva. Mislimo da se to nipošto ne smije činiti, jer bi se time samo pomoglo izvjesnim ljudima da što lakše dođu do svoga cilja. I slabo interesovanje za skupštinu zadruge pomoglo je da do ovoga dođe. Treba ustrajati, boriti se, pa će zdrava zadrugarska svijest ipak pobjediti!

Novi vozni red Jadranske Plovidbe

Izišao je i stupio na snagu novi ljetni red Jadranske plovidbe. Iz istoga razabiremo, da su neke izlišne izletne pruge ukinute jer je na njima bila minimalna frekvencija putnika, kao na pr. ona jutarnja pruga Split—Supetar—Split. Izletna nedjeljna pruga Split—Sumartin ponovo je uvedena uz novo pristajanje u Splitskoj. Preporučili bi Jadranskoj plovidbi. da na toj pruzi stavi veći parobrod nego li je s/s „Jadran« ili da stavi bar dva parobroda kakav je »Jadran«. Ovaj parobrod ne može da uzme više od 200 izletnika, a prošle godine znalo ih je biti do 400-450. Preporučamo i Direkciji pomorskog saobraćaja da budu kontrolisani nedjeljni izleti i da se ne dozvoljava da se mali parobrodi jednim jedinim čamcem za spasavanje prenatrpavaju izletnicima.

Godišnja skupština „Jadrije" u Šibeniku

održana je u nedjelju. U otsustvu prets. g. dr. M. Kožula skupštinu je otvorio i podnio opširni izvještaj potprets. dr. B. Novak. Pošto je g. dr. M. Kožul imenovan doživotnim počasnim pretsjednikom, izabrana je nova uprava sa pretsj. g. dr. Novakom.

RAZNI DRVENI SANDUCI i PAPIR ZA OMOTAVANJE dobiva ju se u upravi N. Tribune.

ŠIBENIK

Sjednica gradskog vijeća

održana je jučer u opć. zgradi na Poljani Kralja Petra.

Među ostalim na dnevnom redu bilo je:

Prigovor seljana Danila-Birnja protiv odluke Pretsjednika Gradskog poglava u predmetu priznanja prava služnosti seljanima Dubrave na opć. zemljištu zvanom „Kosa", „Crno brdo" i „Podi".

Molba Jadronje kao zastupnika Standard Vacuum Oil Co. d. d. za iznajmljenje opć. zemljišta u svrhu instalacije stalne benzinske pumpe.

Molba Oficirskog doma u Šibeniku za oprost pristojbe pa potrošak vode.

Opet jedna anomalija

Zagrebačka direkcija Državnih Željeznica uvešće za vrijeme uskršnjih blagdana izletniške vlakove iz Zagreba za Split-Šibenik i Sušak. Ali Šibenik nebi bio Šibenik kad nebi i ovog puta bio bar nekako oštećen. Dok izletnici za Sušak i Split na odlasku i povratku putuju direktno bez ikakvog zadržavanja, šibenski izletnici ne samo da moraju na Perkoviću da se prekrcavaju već moraju da čekaju oko 2 s. na priključak.

Ako bi svi izletnički vlakovi, koji imaju vjerovatno za zadatak podizanje našeg turizma, bili ovako uređeni kao što je ovaj uskršnji za Šibenik, onda bi možda bilo bolje da ih uopće ne bude, jer i oni koji slučajno jedan put nađu u Šibenik sigurno da, pod ovakvim okolnostima, neće se više nikad povratiti.

NOVI ŠEF SRESKOG SUDA I DRŽ. TUŽIOŠTVA U ŠIBENIKU Ivan Masovčić postavljen je za starješinu sreskog suda. Starješina ovog suda g. Ivo Kamenarović premješten je na okružni sud. Za vršioca dužnosti šefa državnog tužioštva u Šibeniku postavljen je dr. Čebalo.

NAŠ GRAĐANIN kapetan Davor B. Kurajica položio je s odličnim uspjehom ispit i preveden je iz pješadije u Đeneralštabnu struku.

TVORNICA LA DALMATIENNE prešla je ovih dana u državno vlasništvo, te je tom prilikom gradsko poglavarstvo poslalo brzojavnu zahvalu Kr. vladi.

Obredi velike Nedjelje u katedrali

VEL. PETAK: U 10 s. služba božja sa pjevanjem muke i »Puće moj« od Waleginskog; u 20 s. propovjedi a zatim Teoforička procesija.

VEL. SUBOTA: U 10 s. blagoslov vatre, uskrsne svijeće i vode. U 12 s. svečani »Gloria«.

USKRS: U 10·30 s. pontifikalna Sv. Misa i koncilija preuz. biskupa. Misu Dr Sokola: »Gaudens gaudebo« pjeva Cecil. Zbor uz pratnju mornaričkog orkestra.

Red bogoslužena u Srp. prav. Sabor. hramu:

VELIKI PETAK: Zlatoustova sv. Liturđija Blagovjesti u 9 s.; Pripovjeda Protojerej P. Zelić; Večernja sa polaganjem Plašćanice u grob u 16 s.; Pripovjeda Protojerej S. Prostran; Jutarnja Vel. subote sa Plačem u 19 s.

VELIKA SUBOTA: Liturđija sv. Vasilije u 11 s.; sa blagoslovom hljeba, soli, sira i jaja.

VASKRSENIJE HRISTOVO: Litija vaskrsna u 3 s. Jutrenja vaskrsna u 4 s. Arhijerijska Liturđija sv. Jovana Zlatoustoga u 6 s. — pripovjeda Nj. Presv. gosp. Episkop Dr Irinej. Večernja vaskrsna u 19 s.

God Sv. Križa u župskoj crkvi u Bolcu

U predveče 10 IV. na večer vatromet i koncerat šiben. hrv. glazbe. 11 IV. u 5 s. lekcije. U 6 s. svečana Sv. Misa. U 10·30 s. svečana sv. Misa uz asistenciju Preuzv. biskupa dr. J. Milete. U 17·30 s. propovjed i blagoslov.

»POKOJNIK« od Branislava Nušića priređen 2 o. m. vrlo je dobro uspio te će se uskoro dati repriza.

PROMENADNI KONCERAT održaće Sokolska glazba na Uskrs u podne sa slijedećim rasporedom:

1. Koncert. koračnica Triomphale Gladiator od J. Pehlik; 2. Ouvertura Laka Kavalerija od Fr. Suppé; 3. Divertiment iz op. Ciganka od Balfe; 4. Fantazija iz op. Zrinjski od Zajca; 5. Potpourri iz op. Hugenotti od Mayerberra; 6. Koncert. koračnica »U muzici je život« od R. Cristiana.

Produljen je rok za prikazivanje **Prijava** za dosuđenje vlasnost zemlje, tiskanice u tu svrhu kao i **Žurni predlog** Katastr. upravi **Obligacije i obračnna** dobivaju se u »Tipografiji« Šibenik

ZGRADA NOVE CARINARNICE uskoro će se dovršiti, te će kroz najskorije vrijeme uredi gradskog pglavarstva i carinarnice u nju preći.

Kako se kvari splitski „Hajduk"

Prije 3 nedjelje »Hajduk« je prema pisanju »Politike« zasluženo izgubio u borbi sa »Baskom«, jer je ne samo loše pucao, već i loše dodavao. Prošle nedjelje izgubio je u Zagrebu utakmicu sa »Građanskim« i to sa 3:0. Sportski dopisnik istog lista piše doslovce o toj važnoj utakmici »Hajduk« je osjetno poražen, ali po igri ili tačnije po borbenosti, on nije zaslužio toliko golova koliko je primio. Za jedan gol manje pobjeda »purgera« bila bi realnija, jer su »Hajduci« suviše nervozni, propustili nekoliko vrlo zrelih situacija. Razlika između »purgera« i »Hajduka« danas je bila u tome što su prvi igrali neobično mirno i pribrano a »Hajduci« upravo obratno od toga. »Hajduci su bili slabi najviše u navali, koja je trebala najviše da učini«. Isto ovako je pisalo i »Vreme« a isto su nam govorili i spličani, koji su prisustvovali toj igri. Međutim sportski saradnici splitskih dnevnika i ovog puta su htjeli da svu krivicu bace na »peh« i da nije tog prokletog peha. koji ga prati ne samo van Splita, već nažalost i kad igra pred 4.000 svojih navijača u gradu Sv. Duje, »Hajduk« bi bio najbolji klub u Jugoslaviji. U „Novom Dobu« čitali ove čudnovate retke: »Neodlučan rezultat najbolje bi odgovarao toku ove igre, a mala pobjeda „Hajduka" (kad bi dotični gospodin o njoj odlučivao!) ne bi bila neopravdana. „Građanski" je pobijedio po starom običaju a »Hajduk« je izgubio kad je imao utakmicu da dobije (možda milošću Sv. Duje). Ova poslovična smola, nastavlja ovaj vatreni navijač naših »bijelih«, prati „Hajduka" već nekoliko godina. Evo na ovakav način »objektivna" štampa nastoji na sve načine da opravda neuspjehe splitskog prvaka. I ovo je jedan slučaj jakog lokalnog patriotizma, koji se trudi da što bolje „pituraje" stanje u kome se nalazi današnji „Hajduk" Ovo mnogo potsjeća na stare francuske ljekare, kojima se je toliko rugao veliki Moliere, govoreći da oni liječe bolesnike „velikim latinskim riječima", koje ipak na kraju ostaju bez uspjeha. Istina splitski sportski saradnici još se ne služe latinskim riječima, jer ove danas ne mogu da upale, ali zato „pinelom" nastoje da oboje formu „Hajduka". Mi mislimo da bi pametnije bilo kad bi svi oni prijatelji „Hajduka", koji se stvarno razumu u nogomet, sastavili jedan odbor, kome bi bio cilj da pronađe najzgodniju metodu, pomoću koje bi se „Hajdukovi" navalni igrači **učili preciznom pucanju u gol.** Mi ih uvjeravamo da bi „smole" sasvim nestalo, kad bi i današnji navalni igrači znali da dobro pucaju kao nekada Benčić, braća Bonačići, Gazdić i ostali.

SPLIT A.D.

KNIN

U nedjelju 2 o. mj. održala je Zemljoradnička stranka sastanak u Grand Hotelu. Sastanak je otvorio bivši kninski načelnik Veljko Pokrajac, a glavni govornik bio je zemljoradnički poslanik G. dr. Čubrilović. Čulo se je mnogo lijepih obećanja za ono vrijeme kad zemljoradnička partija dođe na vladu.

Isti dan u večer, u 6 sati, održao je sastanak bivši ministar i sadašnji narodni poslanik g. dr. Nikica Novaković u općinskoj zgradi. On je izvijestio svoje političke pristaše JRZ o vanjskoj i unutarnjoj situaciji.

— U ponedjeljak bio je dirljiv i lijep sprovod kninskog hoteljera pok. Stanka Šekanina. Skoro cijela varoš ispratila je dobrog i simpatičnog pokojnika, sa krasnim vijencima i vojnom muzikom. Starici majci i supruzi pokojnikovoj kao i dobrim njegovim kćerkama naše iskreno žalovanje.

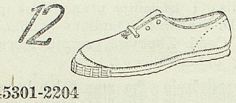
— Na drugi dan Uskrsa, 10 IV, priređuje sreski odbor Crvenog Krsta zabavu u korist ovog humanog i karitativnog društva. Na programu je koncerat vojne muzike, lutrija i ples. Početak u 9 č. navečer.

„TVOKAPS"

Tvorničko skladište kapa i šešira na veljko i na malo. — SPLIT (Filijala Šibenik)

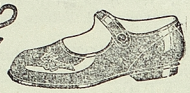
Tisak i vlasnik: „TIPOGRAFIJA" štamparsko novinsko i knjižarski zavod, za tiskaru i uredništvo odgovara: direktor Hamilkar Vitaliani, Sibenik

Uskršnje radosti

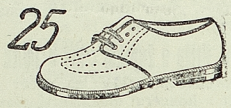
45301-2204

Za proljetne dane obradujte svoju djecu ovim jeftinim, a izdržljivim platnenim cipelicama sa gumenim đonom.

48420—6608

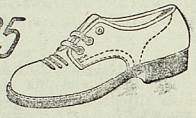
Praktične gumene cipelice za djecu koja daleko idu u školu.

44292-8457

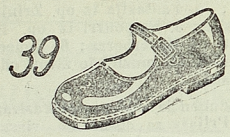
Novost za djecu!

Proljetne dječije cipelice, izrađene od diftina. Lagane i udobne za šetnju.

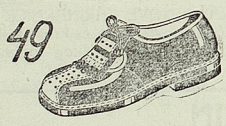
3222—48801

Dječje cipelice od jakog boksa, sa nepoderivim gumenim đonom.

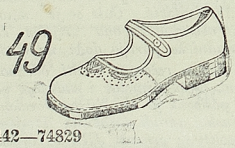
5851—63805

Dječije cipele od laka, za proljetne dane. Ukusne i praktične.

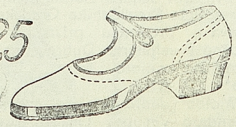
5892-64853

Vaše dijete obradovat će se ovim finim cipelicama od laka, koje imaju vrlo lijep ukras od nubuka.

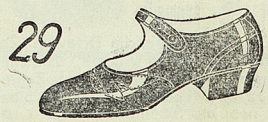
2442—74829

Najnoviji dječiji model za proljeće. Izrađen od finog boksa, sa ukrasom od zmijske kože.

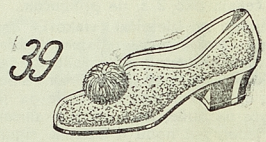
25425—8405

Udobne cipele od jakog engleskog platna, sa gumenim đonom i potpeticom.

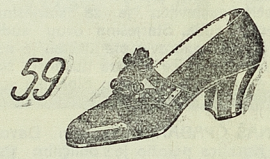
28425-6608

Ženske polucipele od lakovane gume, sa gumenim đonom i niskom potpeticom. Nepromočive i izdržljive. Mogu da zamjene svaku kožnu cipelu.

3815—9506

Udobne i elegantne kućne cipele od filca. Izrađujemo ih i od šarenog somota. Plave, crvene i smeđe.

2425-6436

Ukusne cipele od crnog diftina ukrašene kombinacijom laka.

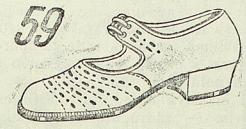
4644—603

Ovo je naš praktični djevojački proljetni model, koji će Vam veoma dobro poslužiti.

34295-9178

Ukusne ženske cipele za proljeće, kombinirane od plavog i bijelog diftina, sa niskim potpeticama.

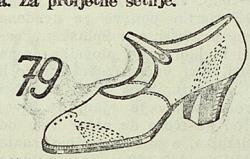
3695-46121

Ukusne ženske cipele od boksa, za lijepe proljetne dane, sa kožnim đonom i niskom potpeticom.

4624—44858

Sportske djevojačke cipelice od laganog smeđeg boksa, ukrašene rupicama. Za proljetne šetnje.

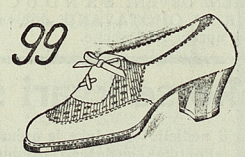
2945-64636

Ženske kožne troter-cipele, sa kožnim đonom i poluvisokom potpeticom. Trajne a jeftine.

0375—96678

Moderne cipele od plavog semiša sa širokom špangom preko rista i niskom potpeticom.

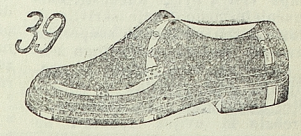
2605—46657

Novi proljetni model, izrađen od finog smeđeg boksa, sa kombinacijom semiša. Izdržljive, pogodne za proljetne šetnje.

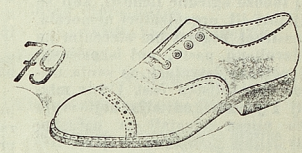
5805—64165

Novi model od laka, s visokom potpeticom, ukrašen ukusnom mašnom od zmijske kože. Za veče i društvo.

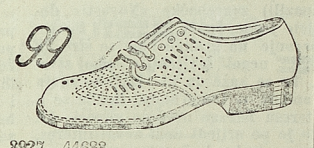
33307-6661

Lakovane polucipele od gume, otporne protiv vode i blata. Čiste se mokrom krpom. Zamjenjuju potpuno kožne cipele.

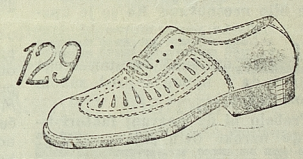
9937—48822

Evo izdržljivih cipela za činovnike, trgovca i zanatliju. Izrađene od boksa, sa kožnom tabanicom i nepoderivim gumenim đonovima.

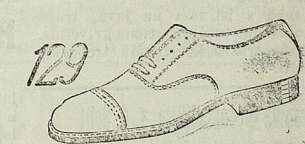
8927—44683

Elegantne cipele, gospodi za proljeće! Od sivog ili drap semiša ili od kože, ukrašene rupicama, sa kožnim đonom.

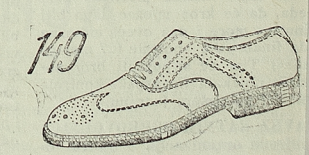
3629-44974

Muške lagane polucipele, izrađene od fine kože, sa bušenim ukrasom i kožnim đonom.

3939-44021

Gospodi profinjenog ukusa najbolje pristaju ove cipele od najfinijeg boksa, sa kožnim na ram šivenim đonovima.

3639-44748

Udobne i izdržljive cipele od najfinijeg telećeg boksa, rađene po engleskom modelu.

